

Ulko- ja turvallisuuspolitiikan päämääränä on vahvistaa Suomen kansainvälistä asemaa, turvata valtion itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus, vahvistaa Suomen turvallisuutta ja hyvinvointia sekä ylläpitää yhteiskunnan toimivuutta. Turvallisuutensa vahvistamiseksi Suomi on hakenut Pohjois-Atlantin liiton (Nato) jäsenyyttä ja Suomesta on tullut Naton tarkkailijajäsen.

Suomi pitää huolta uskottavasta kansallisesta puolustuksestaan ja sen riittävästä resursoinnista. Toimintaympäristön muutos edellyttää pitkäjänteistä puolustuskyvyn vahvistamista sekä nopeaa lyhyen ja keskipitkän aikavälin lisäresursointia sotilaallisen maanpuolustuksen määrärahoihin.

Asevelvollisuus, koulutettu reservi, koko maan puolustaminen ja korkea maanpuolustustahto ovat Suomen puolustuksen perustana jatkossakin. Suomen puolustuksen yhteensovittaminen osaksi Naton yhteistä puolustusta aloitetaan jo tarkkailijajäsenyyden aikana ja toimeenpano jatkuu asteittain jäsenyyden astuttua voimaan.

Puolustusyhteistyöllä vahvistetaan Suomen yhteistoimintakykyä keskeisimpien kumppanien kanssa kaikkia Suomeen vaikuttavia turvallisuustilanteita varten. Suomeen kohdistuvaan laaja-alaiseen vaikuttamiseen varaudutaan yhteistoiminnassa muiden toimijoiden kanssa kokonaisturvallisuuden periaatteiden mukaisesti.

Puolustushallinto valmistautuu jatkamaan Ukrainalle annettavaa materiaali- ja koulutustukea.

1. Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tärkeimmät osatekijät ovat Suomen laissa puolustusministeriön hallinnonalalle säädetyt tehtävät sekä hallitusohjelman, valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisen sekä puolustusselonteon (VNS 3/2022 vp, VNS 1/2022 vp, VNS 8/2021 vp, VNS 4/2020 vp) ja Yhteiskunnan turvallisuusstrategian linjausten ja niissä asetettujen tavoitteiden toteuttaminen.

Puolustusministeriö vastaa valtioneuvoston osana ja hallinnonalansa ohjaajana puolustuspolitiikan ja puolustusyhteistyön, sotilaallisen maanpuolustuksen, muiden viranomaisten tukemisen, kansainvälisen avun antamisen ja vastaanottamisen sekä sotilaallisen kriisinhallinnan ohjauksesta, valmistelusta ja seurannasta sekä kokonaismaanpuolustuksen yhteensovittamisesta.

Puolustusministeriön hallinnonalalle asetetut yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet ovat:

- Suomen etujen mukainen puolustuspolitiikka
- Ennaltaehkäisevä sotilaallinen puolustuskyky sekä kyky laaja-alaisen vaikuttamisen ja sotilaallisen voimankäytön torjuntaan
- Turvallinen yhteiskunta
- Kansainvälisen turvallisuuden vahvistaminen

Puolustusministeriön toiminnan tavoitteena on toimintaympäristön vaatimuksia vastaavat toimintaedellytykset puolustuskyvyn ylläpidolle ja kehittämiselle. Painopisteenä on Suomen puolustuksen yhteensovittaminen osaksi Naton yhteistä puolustusta jäsenyyden astuttua voimaan. Vuonna 2023 annetaan asiantuntijatukea uuden hallitusohjelman valmisteluissa sekä aloitetaan uuden hallitusohjelman toteutus ja seuranta (kaikki).

Yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista arvioidaan puolustusministeriössä itsearviointina hallituksen vuosikertomuksen laatimisesta annetun ohjeistuksen mukaisesti. Arviointi perustuu kokonaisarvioon hallitusohjelman ja valtioneuvoston selonteojen linjausten ja tavoitteiden toteutumisesta puolustuksen valmiuden ja suorituskyvyn kehittämisessä sekä toimintaedellytysten parantamisessa.

2. Toiminnallinen tuloksellisuus

Nykyiseen hallitusohjelmaan (Marin 2019) ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan perustuen puolustusministeriön toimintayksiköille ja erillisyyksiköille asetetaan vuonna 2023 seuraavat toiminnalliset tulostavoitteet:

1. Suomen puolustus integroidaan osaksi Naton yhteistä puolustusta. Arvioidaan Nato-jäsenyyden vaikutukset ministeriön toiminnalle ja toiminnan organisoinnille. (kaikki)
2. Sotilaallisista puolustuskykyä kehitetään pitkällä aikavälillä tasapainoisesti kaikissa puolustushaaroissa ja suorituskyvyissä. (osastot)
3. Puolustusyhteistyöllä, ml. kansainvälinen harjoitustoiminta, puolustusmateriaaliyhteistyö ja vienninedistäminen, vahvistetaan Suomen puolustusta, kehitetään yhteistoimintakykyä ja huoltovarmuutta sekä parannetaan lakisääteistä edellytystä tarvittaessa antaa ja vastaanottaa sotilaallista apua. (osastot)
4. Kokonaisuompuolustusta kehitetään suhteessa toimintaympäristön muutokseen. (osastot, TKSIIHT)
5. Strategisten suorituskykyhankkeiden kokonaisuuden hallintaa jatketaan meri- ja ilmavoimien poistuvien suorituskykyjen korvaamiseksi täysimääräisesti. (osastot)
6. Kansainvälisen avun antamista ja vastaanottamista koskevat edellytykset varmistetaan sekä valmistellaan Ukrainan materiaali- ja koulutustuki. (osastot)
7. Henkilöstörakennetta kehitetään riittävien henkilöstöressurssien turvaamiseksi puolustushallinnolle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. (RO)
8. Asevelvollisuusjärjestelmää kehitetään yhteiskunnan ja toimintaympäristön muutoksia seuraten. (osastot)
9. Määritetään teknologiapolitiikan, teknologiakehityksen ja erityisesti murroksellisten teknologioiden kytkennät puolustuspoliittiseen valmisteluun sekä koordinaatiotarpeet ministeriössä ja hallinnonalalla. (PO, RO)
10. Hallinnonalan avaruuteen liittyvän toiminnan kansallisen ja kansainvälisen yhteistyön valmistelu- ja ohjausmallia kehitetään. (osastot)
11. Kyberturvallisuuden kehittämissuohjelmaa ja puolustuselonteon kyberturvallisuutta koskevia linjauksia toimeenpannaan käynnistämällä toteutetun selvityshankkeen suosituksen mukaiset säädöshankkeet ja muut kehittämistoimenpiteet. (osastot)
12. Kokonaisturvallisuutta yhteensovitetään ja varaudutaan monipuolistuviin uhkiin. Informaatiovaikuttamiseen vastaamiseen ja varautumiseen liittyvien tehtävien ja ohjaamisen organisointia sekä yhteistoimintaa vahvistetaan. (PO, TKSIIHT, VI)
13. Sotilaallista kriisinhallintaa toteutetaan osana Suomen ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa. (osastot)
14. Puolustushallinto jatkaa Agenda 2030 -toimenpideohjelman toteuttamista sekä kansallisten hiilineutraalisuus- ja luonnon monimuotoisuustavoitteiden tukemista. (RO)
15. Julkisen hallinnon strategian toimeenpanoa jatketaan. (HO, RO)

Ministeriön tulossopimukseen perustuen osastot, erillisyyksiköt ja turvallisuuskomitean sihteeristö laativat sisäiset toimeenpanoasiakirjansa, jolla sovitetaan yhteen ministeriön tulossopimus osastojen, erillisyyksiköiden sekä turvallisuuskomitean sihteeristön tehtävien ja resurssien käytön kannalta tarkoituksenmukaisiksi tehtäviksi, tavoitteiksi ja toimenpiteiksi.

Asiakirjat on valmisteltu yhteistyössä huomioiden toisten toimintayksiköiden vastuulla olevat tavoitteet.

2.1 Toiminnallinen tehokkuus

Toiminnan tuottavuus ja taloudellisuus

Ministeriön toiminnan taloudellisuutta ja tuottavuutta seurataan toimintoalueiden kokonaiskustannusten ja henkilötyövuosien kehitystä kuvaamalla ja analysoimalla. Esimiehet vastaavat työajan kohdentamisen perusteella saatujen toimintokohtaisten henkilötyövuositietojen oikeellisuudesta.

Hankinnat tehdään pääsääntöisesti Handi-järjestelmällä. Ministeriön tavoitteena on nostaa automaatioon menevien ja automaattisesti kohdistuneiden laskujen osuutta. Ministeriön esimiehet seuraavat yksikkönsä automaatiotason kehittymistä apunaan taloushallinnon säännölliset raportit.

Vuoden 2023 tilijaottelussa puolustusministeriön henkilöstön palkkoihin (27.01.01.1) on osoitettu määrärahaa 12,655 miljoonaa euroa ja muihin toimintamenoihin (27.01.01.2) 4,806 miljoonaa euroa. Vuonna 2023 on käytettävissä (ml. siirtyvä erä 6,046 miljoonaa euroa) toimintamäärärahaa yhteensä 23,507 miljoonaa euroa.

Määrärahojen suunniteltu käyttö (erittely tiliryhmittäin, 1000 euroa)

Tiliryhmä	2021 TP	2022 TA+LTA	2023 TA	2024 KEHYS	2025 KEHYS	2026 KEHYS	2027 KEHYS
Tulot							
Maksullisen toiminnan tuotot	160	110	140	200	200	200	200
Muut tuotot	17	10	10	15	15	15	15
Tulot yhteensä	177	120	150	215	215	215	215
Menot							
Investoinnit		450	200	200			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	134	166	147	169	179	179	179
Henkilöstökulut ¹⁾	11 530	11 678	13 105	13 688	13 688	13 688	13 688
Vuokrat (pl. toimitilavuokrat)	29	38	28	32	34	34	34
Palvelujen ostot	3 493	2 632	2 588	2 972	3 139	3 139	3 139
Muut kulut	1 147	1 826	1 543	2 595	2 616	2 616	2 616
Menot yhteensä	16 333	16 790	17 611	19 656	19 656	19 656	19 656
Nettomenot	16 156	16 670	17 461	19 456	19 456	19 456	19 456

¹⁾ Henkilöstökulut sisältävät virkasuhdepalkat ja palkkiot sekä ulkopuolisten palkkiot.

Virkasuhteisten palkkausmenot (1 000 euroa)

Selite	2021 TP	2022 TA+LTA	2023 TA	2024 KEHYS	2025 KEHYS	2026 KEHYS	2027 KEHYS
Varsinaiset palkat	9 459	9 675	10 821	11 291	11 291	11 291	11 291
Virkasuhteisten palkkiot ¹⁾	189	110	110	110	110	110	110
Työnantajan eläkemaksu (17,13 %)	1 596	1 633	1 877	1 953	1 953	1 953	1 953
Työnantajan sosiaaliturvamaksu (1,34 %)	135	150	146	153	153	153	153
Tapaturmamaksu (0,97 %)	76	79	81	111	111	111	111
Yhteensä	11 455	11 647	13 035	13 618	13 618	13 618	13 618

¹⁾ Ei sisällä ulkopuolisten palkkioita.

Tuottavuus**Henkilötyövuodet (HTV) toimintoalueittain**

Toimintoalue	2021 TP	2022 TA + LTA	2023 TA ²⁾	2024 KEHYS	2025 KEHYS	2026 KEHYS	2027 KEHYS
Puolustuspoliittinen vaikuttaminen	19	11	13	13	13	13	13
Puolustuskyvyn ylläpito ja kehittäminen	21	13	15	16	16	16	16
Puolustuskyvyn käyttö	10	7	8	9	9	9	9
Yhteiskuntapolitiikan strategiat ja seuranta	19	14	15	16	16	16	16
Toimialan ohjaus ja toiminta- ja taloussuunn. sekä seuranta	43	42	44	45	45	45	45
Lainsäädännön valmistelu ja seuranta	12	8	9	10	10	10	10
EU- ja kansainväliset asiat	12	7	9	9	9	9	9
Muut ministeriökohtaiset eritystehtävät	7	5	7	8	8	8	8
Tukitoiminnot	¹⁾	40	44	44	44	44	44
Yhteensä	143	147	164	170	170	170	170

1) Vuoden 2021 tukitoimintojen henkilötyövuodet on vyörytetty ydin- ja ohjaustoiminnoille

2) Vuoden 2023 henkilötyövuosiarvio on tarkistettu tulossopimuksen ja tilijaottelun laadinnan yhteydessä.

Keheyskauden henkilöstömäärästä siviileitä on 151 henkilötyövuotta ja sotilashenkilöitä 19 henkilötyövuotta.

2.2 Tuotokset ja laadunhallinta

Ministeriö seuraa ja raportoi toiminnallisten tulostavoitteiden toteutumisesta osana toiminnan vaikuttavuuden arviointia. Lisäksi raportoinnissa ja seurannassa käytetään ydin- ja ohjaustoimintoja kuvaavia seurantakohteita, kuten:

- Keskeiset esittelyt, selvitykset ja päätökset
- Rahoitetut tutkimushankkeet
- Hallinnonalan materiaalihankkeet
- Uudisrakennus-, peruskorjaus- ja perusparannushankkeet
- Säädosvalmisteluun liittyvät tuotokset ja säädöshankkeet
- Maksulliset julkisoikeudelliset tuotokset: vientivalvonta- ja kiinteistöjen hankintalupapäätökset
- Vastaukset eduskunnan kirjallisiin kysymyksiin
- Eduskuntakuulemiset.

3. Keskeiset hankkeet ja toimenpiteet

Ministeriön muita sisäisiä, toimintayksikkörajat ylittäviä, valmistelussa tai toimeenpanossa olevia hankkeita ja toimenpiteitä ovat:

- Toimitilojen ja niiden käytön kehittäminen vastaamaan Nato-jäsenyyden vaikutuksiin
- Tietojärjestelmien ja tiedonhallintaratkaisujen kehittäminen ja käyttöönotto vastaamaan Nato-jäsenyyden vaatimuksia
- Sisäinen liikkuvuus hallinnonalalla (SIVKES) -toimintamallin vakiinnuttaminen käyttöön vuoden 2023 aikana
- WhistleBlower-ilmoituskanavan käyttöönotto PLM:ssä
- Sähköinen asiointijärjestelmähankkeet ulkomaalaisen kiinteistöomistuksen valvonnan viranomaistehtävän tueksi (UMOV SASI)

4. Resurssit

Henkilöstöresurssit toimintayksiköittäin (sisältää harjoittelijat, ei sisällä VirkamL 20§:n nojalla siirrettyjä virkamiehiä):

Toimintayksikkö	2023
Ministeriön johto	1
Puolustuspoliittinen osasto	48
Hallintopoliittinen osasto	33
Resurssipoliittinen osasto	46
Hallintoyksikkö	17
Viestintäyksikkö	11
Turvallisuuskomitean sihteeristö	8
Yhteensä	164

Puolustusministeriön talousarvion toimeenpanoasiakirja vuodelle 2023 (VN/34725/2022-PLM-3) sisältää ministeriön sisäisen budjetin.

5. Seuranta ja raportointi

Valtion talousarviolla hallinnonalalle kohdennettavien resurssien osalta sopimus on voimassa vuoden 2023 loppuun. Sopimuksen sisällöstä ja mahdollisista muutoksista sovitaan vuosittain ministeriön sisäisessä valmisteluprosessissa, jossa käsitellään keskeiset toimintaan ja resurssien käyttöön sekä tulossopimuksen sisältöön vaikuttavat asiat.

Toimintayksiköt raportoivat tavoitteiden toteutumisesta ja voimavarojen käytöstä kaksi kertaa vuodessa kansliapäällikön johtoryhmän kokouksessa seuraavasti:

- elokuun loppu - syyskuun alku 2023; toteutunut käyttö 31.7.2023 mennessä sekä ennuste loppuvuoden käytöstä ja tieto mahdollisesta lisämäärärahatarpeesta tai mahdollisuudesta siirtää määrärahaa muihin tarkoituksiin.
- helmikuussa 2024 vuoden 2023 toteutuma.

Ministeriön toiminnan kannalta merkittävimmistä poikkeamista asetettujen tulostavoitteiden suhteen raportoidaan tarvittaessa kansliapäällikön johtoryhmälle (KPJORY). Tällöin esitetään myös tarvittavat toimenpide-ehdotukset poikkeamien ratkaisemiseksi.

Tärkeimmät seurannan ja raportoinnin asiakirjat ovat hallituksen vuosikertomus sekä kirjanpitoyksikön tilinpäätös, jossa ministeriö raportoi talousarvion toimeenpanosta ja tuloksellisuudestaan. Säädökset tilinpäätöksistä sisältyvät asetukseen valtion talousarviosta (1243/1992). Kirjanpitoyksikkö julkaisee toimintakertomuksensa osana tilinpäätöstä. Toimintakertomuksen tarkoituksena on kuvata kirjanpitoyksikön toiminnallista tuloksellisuutta ja sen kehitystä sekä vaikutuksia yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kehitykseen (oikeat ja riittävät tiedot sekä oikea ja riittävä kuva). Tilinpäätös laaditaan noudattaen Valtiokonttorin ohjeita.